

Tiltak med kvantifisert utslippsreduksjon

Eksempel fra Oslo kommune (hentet fra Klimabudsjett 2021)

Tabell 2.2a viser tiltakene som det har vært mulig å anslå en kvantifisert utslippsreduksjon av. Det er flere viktige tiltak i klimabudsjettet hvor effekten allerede er inkludert i framskrivningen, jf. omtale i kapittel 4. For de andre tiltakene viser tabellen den forventede klimagassreduksjonen som kan følge av tiltaket i hhv. 2021 og 2024, sammenlignet med framskrivningen i samme år. Tiltakseffekt er avrundet til nærmeste 100 tonn CO₂-ekvivalenter. «Utslippssektor» og «utslippskilde» i tabellen viser til inndelingen som brukes i Miljødirektoratets utslippsregnskap.

Tabell 2.2a – Tiltak med kvantifisert utslippsreduksjon:

Utslippssektor- og kilde	Nr.	Tiltak og virkemidler	Ansvarlig	Tiltakseffekt 2021 i tonn CO ₂ -ekv.	Tiltakseffekt 2024 i tonn CO ₂ -ekv.
Oppvarming					
Fossil oppvarming	1	Utfasing av oljefyring i bygg	BYM*	Ligger i referansebanen	
		Oppfølging av statlig forbud fra 1. jan. 2020			
Avfallsforbrenning og energiforsyning					
Fjernvarme unntatt avfallsforbrenning	2	Utfasing av fossil olje og gass i fjernvarme (spisslast) Fortum Varme	NOE*	2 700	2 500
Veitrafikk					
Lette og tunge kjøretøy	3	Statlig omsetningskrav om 20 % biodrivstoff		Ligger i referansebanen	
	4	Innføring av nytt trafikantbetalingssystem		Ligger i referansebanen	
		Etablere tilstrekkelig ladeinfrastruktur for personbiler	BYM*		
		Videreføring av lokale og regionale virkemidler for å fremme nullutslippsbiler	MOS		
		Fritak for betaling for elvarebiler i bomringen	MOS		
	5	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens kjøretøy	Alle*, UKE*	1 700	1 700
Personbiler	6	Bedre tilrettelegging for syklende	MOS, BYM*	1 700	2 700
		Følge opp sykkelstrategien			
	7	Lovverket for drosjer: nullutslipp innen 2025		1 000	12 700
		Bidra til å etablere tilstrekkelig ladeinfrastruktur for drosjer	BYM*		
		Tilskuddsordning for ladeinfrastruktur drosjer	KLI*		
		Forbeholde noen taxiholdeplasser til nullutslippsdrosjer	BYM*		

Varebiler	8	Utslippsfri vare- og nyttetransport		3 000	11 300
-----------	---	-------------------------------------	--	-------	--------

Utslippssektor- og kilde	Nr.	Tiltak og virkemidler	Ansvarlig	Tiltakseffekt 2021 i tonn CO2-ekv.	Tiltakseffekt 2024 i tonn CO2-ekv.
		Parkeringsplasser forbeholdt utslippsfrie varebiler	BYM*		
		Laste- og losselommer forbeholdt utslippsfrie varebiler	BYM*		
		Bidra til samlast	BYM*		
		Kravstilling i kommunen	UKE		
		Kommunal tilskuddsordning til ladeinfrastruktur elvarebiler	KLI*		
		Nasjonale tilskuddsordninger for elektrisk varebil			
		Informere om fritak for parkeringsavgift i beboerparkering for utslippsfrie varebiler	BYM*		
Busser	9	Fossilfri kollektivtrafikk - busser	Ruter*, MOS	14 700	14 700
Tunge kjøretøy	10	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i transport av masser og avfall fra bygge- og anleggsvirksomhet			
		Kravstilling i kommunen	Alle*, UKE		
		Dialog med utbygger om tiltak for klimavennlig massetransport og håndtering i plansaker	PBE*	1 000	2 000
		Kommunalt samarbeid for å redusere utslipp fra massetransport	KLI*, PBE, EBY mfl.		
		Pilotprosjekter i Hovinbyen	KLI*, PBE, EBY mfl.		
	11	Pilotby for utslippsfri tungtransport	KLI*		
		Kartlegging og utredningsarbeid for utslippsfri tungtransport			
		Tilrettelegge for satsing på biogass, hydrogen og hurtiglading gjennom intensjonserklæringer, tomter og finansieringsløsninger		-	500
		Utslippsfri trasé			
		Fremskaffe arealer til kommunens klimatiltak (energistasjoner, massehåndtering og samlastsenter)	EBY*		
Annen mobil forbrenning					
Dieseldrevne motorredskaper	12	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens maskinpark	Alle*, UKE*	1 600	1 600
Sjøfart					
	13	Fossilfri kollektivtrafikk - båter	Ruter*, MOS	6 200	6 700
	14	Etablering av landstrøm	HAV*, NOE		
		Landstrøm utenlandsferger		3 000	3 900
		Landstrøm Sydhavna			
Sum effekt tiltak i klimabudsjettet 1)				36 600	60 300
Historisk utslippsreduksjon og utslippsreduksjon i referansebane 1)				369 900	402 700
Sum effekt historisk utslippsreduksjon, utslippsreduksjon i framskrivningen og tiltak i klimabudsjett 2021 1)				406 500	463 000

1) Effekten av framskrivningen ses i forhold til utslippsnivå i 2009. Tiltakseffektene er beregnet med utgangspunkt i framskrivningen i samme år. Dette betyr at tiltakseffektene ikke kan summeres mellom kolonne 2021 og 2024, da den angir effekten i det aktuelle året i forhold til 2009. Effektene er beregnet basert på antagelser rundt tidspunkt for gjennomføring av tiltakene.

2) Stjerne angir rapporteringsansvar.

Beskrivelse av tiltak i tabell 2.2a:

1. Utfasing av oljefyring i bygg.

Bruk av fyringsolje og parafin til oppvarming av bygninger ble forbudt 1. januar 2020. Bymiljøetaten følger opp forbudet i private bygg og næringsbygg, og kan gi dispensasjoner fra forbudet. Bymiljøetaten følger intensjonene bak forskriften med tilknyttet veileder og er restriktive med å gi dispensasjoner fra forbudet.

2. Utfasing av fossil olje og gass i fjernvarme (spisslast).

Fortum Oslo Varme AS har faset ut all bruk av fossil fyringsolje som spisslast i produksjon av fjernvarme, og har som målsetting å fase ut resterende bruk av LNG under normale driftsforhold. Selskapet jobber aktivt med å finne fullgode alternativer, som elektrisitet, ulike biooljer, pellets, og flytende biogass. Gjennomsnittlig andel LNG har de siste tre årene vært på 1,7 %.

3. Statlig omsetningskrav om 22,3 % biodrivstoff.

Produktforskriften stiller krav til innblanding av biodrivstoff i omsatt bensin og diesel til veitrafikk i Norge (omsetningskravet). Fra 1. juli 2020 er det vedtatt en endring av omsetningskravet for å tilpasse endring i veibruksavgift for biodrivstoff som inntreer samtidig. Omsetningskravet er etter 1. juli 22,3 % biodrivstoff av omsatt flytende drivstoff til veitrafikken (avansert biodrivstoff med høy klimanytte telles dobbelt i omsetningskravet, så det nye kravet er forventet å tilsvare minst 16 volumprosent). Regjeringen har meldt at det vil komme en ytterligere økning av omsetningskravet i 2021, og at dette kunngjøres i Statsbudsjettet. I 2017, 2018 og 2019 var omsetningen av biodrivstoff på henholdsvis 16, 12 og 16 %.

4. Innføring av nytt trafikantbetalingssystem.

Trinn 3 i trafikantbetalingssystemet gjennomføres med virkning fra senest 1. januar 2021. Da innføres et takstfritak for lette elektriske varebiler og det innføres halv takst for elektriske personbiler. Oslo kommune jobber for, og har forventning om, redusert bomtakst for biogassdrevne kjøretøy i løpet av 2021. Selve satsen er ikke vedtatt og saken må endelig vedtas i Stortinget. Takstene i bomringen må videre opp og differensieres betydelig mellom fossile og elektriske kjøretøy for å få ytterligere utslippsreduksjoner.

5. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens kjøretøy.

Innen utgangen av 2020 skal alle kjøretøy i Oslo kommunes bilpark (personbiler, varebiler og tunge kjøretøy) være nullutslipp eller gå på bærekraftig biodrivstoff. For kjøretøy der nullutslipp ikke er et alternativ, skal bærekraftig biodrivstoff (fortrinnsvis biogass) benyttes. Pr. 1. kvartal 2020 var 69 % av lette kjøretøy og 33 % av tunge kjøretøy utslippsfri eller på biogass. I tillegg bruker kommunale virksomheter i stor grad biodiesel/HVO på resterende kjøretøy.

6. Bedre tilrettelegging for syklende.

Blant de viktigste virkemidlene for å gjøre Oslo til en sykkelby for alle, er et sammenhengende sykkelveinett. I tillegg til nybygging og oppgradering skal kommunen prioritere kommunikasjon og kampanjer, drift og vedlikehold, samt forskning og utvikling på sykkelfeltet.

7. Nullutslippsdrosjer innen 2025.

Tiltaket bygger på ny drosjeforskrift i Oslo, som innebærer krav til drosjenæringen om å kjøre med nullutslippskjøretøy (bystyresak 386/18). Kommunen tilrettelegger for overgangen ved å etablere ordinær ladeinfrastruktur, ulike piloter for hurtiglading, tilrettelegge for prioritet, dedikert ladeinfrastruktur for utslippsfrie drosjer på holdeplasser, og tilskudd gjennom Klima- og energifondet til hjemmelading for drosjesjåfører. Samtidig har Stortinget vedtatt frislipp av drosjer (nytt nasjonalt regelverk om yrkestransport) fra 2020. Det er usikkerhet knyttet til hvilken effekt frislipp av drosjer vil ha på drosjetrafikken og dermed utslippene. I dag har Akershus fylkeskommune og Oslo kommune felles løyvedistrikt, som vil opphøre når det nye nasjonale regelverket trer i kraft 1. november 2020. Miljøkravet trer i kraft først fire år etter at felles løyvedistrikt er oppløst, dvs. 1. november 2024. I 2021 vil nye virkemidler som kan øke innfasingstakten av nullutslippsdrosjer bli vurdert. Blant tiltakene som utredes er å prioritere eller beholde plass til nullutslippsdrosjer ved drosjeholdeplasser.

8. Utslippsfri vare- og nyttetransport.

Bymiljøetaten viderefører arbeidet med å etablere ladeplasser og konsolideringssentre for elektriske laste- og varebiler. Konsolideringssentre er terminaler hvor logistikkaktører laster om varer til mindre kjøretøy som er tilpasset bydistribusjon. I 2021 skal ytterligere 25 næringsparkeringsplasser forbeholdes elektriske vare- og nyttekjøretøy. Til sammen vil da 84 av 123 næringsparkeringsplasser innenfor Ring 1 være forbeholdt utslippsfrie vare- og nyttekjøretøy. Overgang til utslippsfri varetransport gjøres ved å gradvis forbeholde laste- og losselommer til utslippsfri varelevering og bidra til samlast. Utslippsfrie varebiler har fordel av gratis parkering i beboerparkeringssonen. Regjeringen har øremerket 500 mill. i 2020 til støtte til overgang til utslippsfri næringstransport gjennom Enova, og det er forventet at alle kjøp av elvarebiler vil benytte seg av denne støtten, fritak for utslippsfrie varebiler i bomringen, tilskuddsordninger fra Klima- og energifondet, og kravstilling til utslippsfri transport i kommunen.

9. Fossilfri kollektivtrafikk – busser.

Ruters busser skal ved utgangen av 2020 være fossilfrie. I 2021 vil Ruter fortsette med å stille krav om 100 % fornybare energikilder i nye kontrakter og gradvis fase inn elektriske busser. Ruter har også som mål å ha helt utslippsfri drift innen utgangen av 2028. Ettersom t-bane og trikk allerede er elektrisk, er det utskifting av bussene som er vesentlig for effekten av tiltaket.

10. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i transport av masser og avfall

Oslo kommune stiller fra 2020 krav i egne prosjekter om fossilfri transport av masser til og fra byggeplass. Andelen prosjekter med fossilfri transport av masser der kommunen er innkjøper forventes dermed å øke fra nær null til 100 % gjennom økonomiplanperioden.

Byrådet vil videre arbeide for å få til mer klimavennlig massehåndtering. Dette vil blant annet skje gjennom kriteriesettet for å vurdere klimakonsekvenser i alle plan- og byggesaker. Plan- og bygningsetaten ber forslagsstiller, i alle nye plansaker hvor det er relevant, om å redegjøre for:

- tiltak for å redusere transport til og fra anleggsplassen, som for eksempel å håndtere eller gjenbruke masser lokalt, gjenbruke materialer fra nærliggende eiendommer, med mer
- om det finnes en plan for lokal og klimavennlig massehåndtering
- om mulighet for felles planlegging med nærliggende eiendommer er undersøkt, for eksempel om noen trenger masser, mens andre trenger å kvitte seg med dem
- ressurs håndtering på byggeplassen for å begrense avfallsmengder og utnytte muligheter til å sortere, gjenbruke og resirkulere avfall lokalt

Videre gjennomføres det i Hovinbyen flere pilotprosjekter i samarbeid mellom private og offentlige aktører for å utvikle, teste og demonstrere løsninger innen sirkulær massehåndtering. I 2020 ble det blant annet tatt initiativ til et prosjekt som skal samle og gjøre tilgjengelig data om massehåndtering. Satsingen på samarbeidsprosjektene i Hovinbyen vil fortsette i 2021.

Det er satt ned en kommunal arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til hvordan byrådet ytterligere kan bidra til å redusere utslipp fra massetransport i 2021.

11. Pilotby for utslippsfri tungtransport.

Klimaetaten har inkludert eksisterende arbeid med energistasjoner og utslippsfri trasé i det nye prosjektet «Pilotby for utslippsfri tungtransport». Prosjektet er støttet med 4,275 mill. fra tilskuddsordningen Klimasats og skal, i tillegg til å videreføre eksisterende arbeid, finne gode tiltak og virkemidler for overgang til utslippsfri tungtransport. Dialog og samarbeid med transportbransjen og andre relevante aktører er en viktig del av dette arbeidet. Klimaetaten har skrevet kontrakt med Gasum (tidl. Linde) om etablering av energistasjon med biogass og hurtiglading i Oluf Onsumsvei på Ryen. Det vil arbeides videre med å etablere flere

energistasjoner, intensjonserklæringer for biogass og utslippsfri trasé med hurtigladeløsninger

12. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens maskinpark.

Alle Oslo kommunes egne anleggsmaskiner skal over på fossilfritt drivstoff. I revidert 2020 ble det satt av en pott på 40 mill. som blant annet vil bidra til denne utskiftningen.

13. Fossilfri kollektivtrafikk – båter.

Ruters båter skal ved utgangen av 2020 være fossilfrie.

I 2021 skal øybåtene elektrifiseres. Nesoddbåtene er allerede ombygget til elektrisk drift, mens de andre går i dag på biodrivstoff. Hurtigbåtsambandet Oslo-Vollen-Slemmestad er ikke fossilfritt eller utslippsfritt. Ruter deltar i Grønt skipsfartsprogram og bygger opp kompetanse for å vite hvilke utslippsfrie løsninger som kan være aktuelle når ny kontrakt skal på plass i 2024.

14. Etablering av landstrøm.

Oslo Havn har etablert landstrøm på Vippetangen, og det planlegges også landstrømanlegg for containerskip, tankskip, bulkskip, bilskip, etc. som anløper Sydhavna. Alle landstrømstiltak som er utredet i konseptutredningen for Sydhavna er samfunnsøkonomisk lønnsomme, men ikke bedriftsøkonomisk lønnsomme. Fullfinansiering av landstrøm på Sydhavna må avklares nærmere. Alle utenriksfergene i Oslo benytter landstrøm fra første kvartal 2020. Landstrømanleggene gir mulighet for å dekke de aktuelle skipenes strømbehov ved kai med nullutslippsløsninger.